

Archeologisch onderzoek Wieringer- waard

Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 108

Archeologisch onderzoek Wieringer- waard

Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 108

Definitief

ISSN 1573-5710

Opdrachtgever:
Grontmij Nederland bv

Grontmij Nederland bv
Assen, 2008

Verantwoording

Titel : Archeologisch onderzoek Wieringerwaard

Grontmij Archeologische Rapporten 108

Projectnummer : 182657

Documentnummer : 182657

Revisie : 0

Datum : 12 juni 2008

Auteur(s) : drs. J.L. van Beek, mevr. drs. M. Osinga

e-mail adres : minkah.osinga@grontmij.nl

Gecontroleerd : mevr. drs. M. Hopman, drs. J.v.d. Roest en drs. B. Klooster

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd : Mevr. drs. S. Gietema

Paraaf goedgekeurd :

Inhoudsopgave

1	Administratieve gegevens.....	4
2	Inleiding	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Aanleiding en doelstelling	5
2.3	Gebiedsbeschrijving.....	5
2.4	Werkwijze onderzoek	6
3	Huidige situatie.....	7
4	Historische situatie	8
4.1	Landschap	8
4.2	Geologie	8
4.3	Bodem	9
4.4	Geomorfologie.....	10
5	Bekende archeologische waarden.....	11
5.1	Algemeen	11
5.2	AMK.....	11
5.3	ARCHIS	11
5.4	IKAW	12
5.5	Bewoningsgeschiedenis.....	12
6	Archeologische verwachting	14
7	Conclusies en aanbevelingen.....	15
7.1	Conclusies.....	15
7.2	Aanbevelingen.....	15
Bijlage 1		
Locatie plangebied		
Bijlage 2		
Bodemkaart		
Bijlage 3		
Geomorfologische kaart		
Bijlage 4		
Archeologische monumenten in de omgeving van het plangebied		
Bijlage 5		
Archeologische kaart		
Bijlage 6		
Literatuur en bronnen		

1 Administratieve gegevens

**Datum opdracht-
verstrekking** : Februari 2005
Opdrachtgever : Grontmij Nederland bv
Uitvoerder : Grontmij Nederland bv
J.L. van Beek, M. Osinga
Bevoegd gezag : gemeente Anna Paulowna

Locatie : gemeente : Anna Paulowna
plaats : Wieringerwaard
toponiem : Wieringerwaard
RD coördinaten : 119665/539580
hoekpunten (X/Y) : 120130/539500
plangebied : 119560/539240
119920/539285
120120/538725
kaartblad : 14Oost, 14West Medem-
blik
RD coördinaten : 118.780/541.000
hoekpunten (X/Y) : 122.335/541.000
onderzoeksge- : 118.780/538.480
bied : 122.335/538.480

2 Inleiding

2.1 Algemeen

Aan Grontmij Nederland b.v. is opdracht gegeven voor het uitvoeren van een archeologisch Bureauonderzoek ten behoeve van een uitbreiding van het dorp Wieringerwaard. Het terrein heeft een oppervlakte van 21,5 ha. De locatie van het plangebied wordt aangegeven in Bijlage 1.

2.2 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding voor het onderzoek is de geplande woningbouw in het plangebied. Hierbij worden grondwerkzaamheden verricht, die de bodem verstoren en daarmee eventuele archeologische resten vernietigen. Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het plangebied. Door een analyse van alle vergaarde informatie wordt de gespecificeerde archeologische verwachting van het plangebied bepaald. Op basis daarvan kan een inschatting gemaakt worden van het potentiële vervolgonderzoek.

In het plangebied zal woningbouw worden gerealiseerd. De exacte inrichting van het plangebied was ten tijde van de uitvoer van het onderzoek nog niet bekend. De aard van bedreigingen van de eventueel aanwezige archeologische waarden bestaan uit:

- het verwijderen of opbrengen van grond (druk);
- bodemverbetering;
- dempen of graven van waterlopen of waterpartijen;
- aan te leggen infrastructuur en de daartoe benodigde ingrepen zowel onder als bovengronds;
- veranderingen van het (grond)waterpeil.

2.3 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt in de gemeente Anna Paulowna (provincie Noord-Holland), in de polder Wieringerwaard. Het plangebied sluit in het zuiden en westen aan bij de bebouwde kom van het dorp Wieringerwaard. In het noorden wordt het plangebied begrensd door een watergang die evenwijdig loopt aan de noordelijk daarvan gelegen wateren De Kolk en De Boezem. De oostgrens van het plangebied wordt gevormd door een kavel-sloot en loopt deels dwars door een perceel.

2.4 Werkwijze onderzoek

Het onderzoek ten behoeve van het bureauonderzoek bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het beschrijven van de huidige situatie (hoofdstuk 3);
- Het beschrijven van de historische situatie, waaronder een beschrijving van geologie, bodem en geomorfologie (hoofdstuk 4);
- Het inventariseren van archeologische gegevens in en in de directe omgeving van het plangebied (hoofdstuk 5);
- Het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel (hoofdstuk 6);
- Het geven van aanbevelingen met betrekking tot het vervolgtraject (hoofdstuk 7).

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (versie 3.1).

3 Huidige situatie

Het plangebied is deels in gebruik als agrarisch grasland en deels als sportveld. Direct ten noorden van de bestaande bebouwing is een productiebos aanwezig. In het plangebied komen lijnvormige beplantingen voor. Deze dienen als windbeschutting rondom de aanwezige boomgaarden. Het terrein in het noorden van het plangebied wordt 's winters als ijsbaan gebruikt. In het meest westelijke gedeelte van het plangebied bevindt zich een volkstuintencomplex. De tennisbanen en de parkeerplaats van het zwembad vallen binnen de grenzen van het plangebied.

Het plangebied ligt op een hoogte van 2,2 m -NAP. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied voornamelijk in gebruik als grasland. Tengevolge van het huidige gebruik van het plangebied is de verstoring van het bodemprofiel, voor zover bekend, beperkt gebleven tot de bouwvoor. Bij de ijsbaan in het noordelijke gedeelte van het plangebied is de verstoring waarschijnlijk groter door afgraving van de bodem. Ook bij het volkstuintencomplex en bij de aanleg van de tennisbanen is mogelijk diepere bodemverstoring opgetreden.

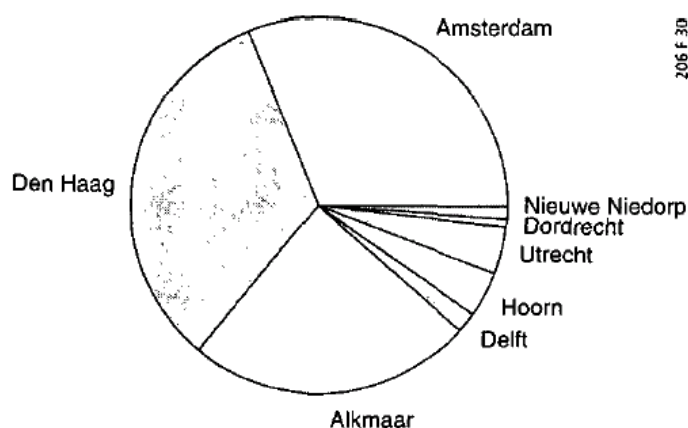
4 Historische situatie

4.1 Landschap

Hoewel in de Kop van Noord-Holland sporen van oudere bewoning zijn gevonden, ligt de basis voor het huidige cultuurlandschap grotendeels in de Middeleeuwen. Veel landschapselementen dateren uit een recentere periode en hangen in meer of mindere mate samen met de strijd tegen het water.

De Polder Wieringerwaard is in 1610 drooggelegd, nadat de technische kennis van het bemalen van grote waterpartijen door middel van molen-gangen ontwikkeld was. De financiering werd verzorgd door rijke kooplieden uit grote steden (zie figuur 4.1).

figuur 4.1: De verhouding stedelijk en landelijk (Nieuwe Niedorp) kapitaal bij de be-dijking van de Polder Wieringerwaard in 1610. Naar Bremer, 1989 (bron: H. Rosing, 1995)

Landaanwinning is zeer kenmerkend voor de landschapsgenese van de Kop van Noord-Holland. In een nieuwe polder werden de wegen over het algemeen in hetzelfde rationele patroon aangelegd als de verkaveling en de waterwegen. Het wegenpatroon is dan ook zeer kenmerkend voor de landschapsgenese. Het patroon is nog goed te herkennen en heeft een genetische samenhang met de verkaveling, afwatering en dijken. Ook de strokenverkaveling van de polder is kenmerkend. Hoewel de strokenverkaveling op veel plaatsen verbreed is, is de oriëntatie van de kavels en het strookvormige karakter nog duidelijk herkenbaar. Er bestaat een genetische samenhang tussen de verkaveling, de watergangen, de dijken en het wegenpatroon van de polder.

4.2 Geologie

Het plangebied ligt in het jonge-zeekleigebied. De pleistocene ondergrond bevindt zich thans op een diepte van 3-6 meter beneden maaiveld. De afzettingen in het plangebied zijn ontstaan in het Holoceen (zie tabel 4.1). De bodem bestaat uit jonge zeeklei op veen op afzettingen uit de Formatie van Naaldwijk (voorheen Calais-afzettingen). Door de snelle zeespiegelstijging in het begin van het Holoceen ontstond een getijdebekken, waarbij een deel van de pleistocene afzettingen geërodeerd werd. Naarmate de zeespiegelstijging afnam, is het bekken opgevuld met sediment. Er ontstond een situatie waarbij veengroei een kans kreeg, doordat de invloed van de zee werd beperkt door een brede strandwallengordel. Nieuwe inbraken van de zee zorgden ervoor dat het ontstane veen grotendeels werd geërodeerd. Er werd door de zee materiaal afgezet in een wad- en kweldermilieu, behorende tot de Formatie van Naaldwijk (voorheen Afzettingen van Duinkerke).

tabel 4.1: overzicht van geologische perioden

Chronostratigrafie		jaren geleden	
kwartair	Holoceen	Subatlanticum	3.000 heden
		Subboreaal	5.000 - 3.000
		Atlanticum	8.000 - 5.000
		Boreaal	9.000 - 8.000
		Preboreaal	10.000 - 9.000
	Pleistoceen	Laat	130.000 - 10.000
		<i>Weichseliën (ijstijd)</i>	120.000 - 10.000
		Midden	800.000 - 130.000
		<i>Saaliën (ijstijd)</i>	200.000 - 130.000
		Vroeg	2.400.000 - 800.000

4.3 Bodem

Volgens de Bodemkaart van Nederland, blad 14Oost en 14West (Medemblik), behoren de bodems in het plangebied tot de zeekleigronden. Deze bestaan uit zavel of klei die onder invloed van getijdenbewegingen zijn afgezet. De zeekleigronden hebben het rijpingsproces geheel of grotendeels doorgemaakt. De polder Wieringerwaard wijkt wat betreft de bodemgesteldheid af van de andere polders in de omgeving, in die zin dat de bodems hier kalkarm zijn. Dit is mogelijk het gevolg van een langzame sedimentatie en een sterke begroeiing, waardoor de aangevoerde kalk snel opgelost wordt (H. Rosing, 1995).

De bodems in het plangebied worden getypeerd als poldervaaggronden. Het gedeelte waar zich sportvelden bevinden is niet gekarteerd en wordt aangeduid als bebouwing. Op basis van het omliggende gebied worden hier naar verwachting dezelfde bodemtypen aangetroffen als in het overige gedeelte van het plangebied. Een bodemkaart van het plangebied wordt weergegeven in Bijlage 2.

In de kalkarme gronden van het plangebied komen roest en grijze vlekken binnen 50 cm beneden maaiveld voor. De bodemontwikkeling bevindt zich nog in een vroeg stadium en heeft nog niet geleid tot voldoende horizontvorming. De 15-35 cm dikke bovengrond bestaat uit humeuze, kalkloze

zavel. Soms is de bodem direct onder de bovengrond kleiiger, maar meestal blijft deze tot ca. 40-80 cm diepte gelijk. Daar onder wordt het materiaal meestal kleiiger en hier en daar bestaat het materiaal uit zware klei. In dit gedeelte van de Wieringerwaard komen geen dikke veenlagen voor, maar er kan op een diepte van 50-80 cm wel een 5-10 cm dik moerig of humeus laagje worden aangetroffen. Het grootste gedeelte van het plangebied bestaat uit zware zavel. Langs de westelijke rand met de bestaande bebouwing komt een zone voor met lichte zavel. Dit verschil heeft voornamelijk gevolgen voor de grondwaterstand in het gebied.

Op de Bodemkaart van Nederland staan grondwatertrappen aangegeven. Grondwatertrappen geven een klassenindeling weer van de verschillende grondwaterstanden naar diepte en de seizoensvariatie in de grondwaterstanden. De trappen worden ingedeeld op een schaal van I tot VII (van respectievelijk nat tot extreem droog).

Uit onderzoek is gebleken dat archeologische, organische resten bij een hoge grondwaterstand over het algemeen goed geconserveerd blijven. In zand blijven organische resten bij uitzondering bewaard. Daarnaast was een gunstige grondwaterhuishouding in het verleden een belangrijke voorwaarde bij een vestigingslocatie. In het plangebied wordt grondwatertrap III* (GHG 25-40 cm, GLG 80-120 cm) en VI (GHG 40-80 cm, GLG >120 cm) aangegeven. In het gedeelte van het plangebied waar grondwatertrap III* voorkomt, zijn mogelijke archeologische, organische resten bewaard gebleven. In het gedeelte van het plangebied met grondwatertrap VI is de kans hierop veel kleiner.

4.4 Geomorfologie

Het plangebied is gelegen in een vlakte van getij-afzettingen. Het reliëf in deze afzettingen is zeer gering. In het noorden van het plangebied bevindt zich een laagte die door afgraving is ontstaan. Een geomorfologische kaart van het gebied is weergegeven in Bijlage 3.

5 Bekende archeologische waarden

5.1 Algemeen

Ten behoeve van het inventariseren van de archeologische gegevens is gebruik gemaakt van de gegevens uit Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS2) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) te Amersfoort. In ARCHIS is alle informatie verzameld uit het Centraal Archeologisch Archief (CAA), het Centraal Monumenten Archief (CMA) en de Archeologische Monumentenkaart (AMK). Aan het eind van het hoofdstuk wordt een korte schets van de bewoningsgeschiedenis van het gebied.

5.2 AMK

De Archeologische Monumenten Kaart (AMK) bevat een overzicht van belangrijke archeologische terreinen in Nederland. De terreinen zijn beoordeeld op verschillende criteria (kwaliteit, zeldzaamheid, representativiteit, ensemblewaarde en belevingswaarde). Op grond daarvan zijn de terreinen ingedeeld in categorieën met archeologische waarde, hoge archeologische waarde en zeer hoge archeologische waarde (o.a. de beschermde monumenten). De AMK is in samenwerking met de verschillende provincies en gemeentelijk archeologen ontwikkeld. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich vier AMK-terreinen. Deze terreinen worden kort beschreven in Bijlage 4 en zijn weergegeven op de kaart in Bijlage 5.

5.3 ARCHIS2

ARCHIS is het geautomatiseerde Archeologisch Informatiesysteem voor Nederland. Het bestaat uit een databank waarin allerlei gegevens over archeologische vindplaatsen (bijna 60.000) en terreinen (bijna 13.000) in Nederland zijn opgeslagen, daterend van de prehistorie tot de Nieuwe Tijd. ARCHIS is ontstaan uit een samenwerkingsverband van de ROB en een aantal universiteiten.

In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend. Buiten de begrenzing van het plangebied zijn diverse waarnemingen bekend (zie Bijlage 5). Het betreft veelal aardewerkfragmenten op diverse locaties die worden gedateerd van Vroege tot Late Middeleeuwen (zie voor archeologische perioden tabel 5.1). Deze waarnemingen zijn te relateren aan huisplaatsen.

tabel 5.1: overzicht van archeologische perioden¹

Periode	Tijd
Laat-Paleolithicum (Oude Steentijd)	tot 9000 voor Christus
Mesolithicum (Midden Steentijd)	9000 – 4900 voor Christus
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5325 – 1900 voor Christus
Bronstijd	1900 – 800 voor Christus
IJzertijd	800 – 12 voor Christus
Romeinse Tijd	12 voor Christus - 450 na Christus
Vroege Middeleeuwen	450 – 1050 na Christus
Late Middeleeuwen	1050 – 1500 na Christus
Nieuwe Tijd	1500 na Christus – heden

5.4 IKAW

Op de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), 2^e generatie, staat aangegeven of terreinen een hoge, een middelhoge of een lage indicatieve archeologische waarde hebben. Deze kaart is gebaseerd op de aanname dat er een relatie bestaat tussen de geologie, bodemsoort en de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen.

Voor terreinen met een hoge indicatieve waarde geldt dat de kans op aanwezigheid van archeologische vindplaatsen groot is. Op terreinen met een middelhoge indicatieve waarde is de verwachting redelijk. Een lage indicatieve waarde wil niet zeggen dat er geen archeologische vindplaatsen aangetroffen kunnen worden. De kans erop is wel kleiner.

Uit de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden blijkt dat het plangebied een lage archeologische indicatieve waarde heeft (zie Bijlage 5). Het plangebied grenst aan een gebied met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde.

5.5 Bewoningsgeschiedenis

In het Midden-Neolithicum vond bewoning plaats op de zandgronden in het noordoosten, noorden en midden van het land (Trechterbekercultuur 3500-2700 v. Chr.). Ook in het kustgebied zijn sporen van bewoning aangetroffen op strandwallen, oeverwallen en rivierduinen (Vlaardingen-cultuur 3500-2500 v. Chr.). Deze culturen bleven tot in het Laat-Neolithicum bestaan. De bewoners in de laaggelegen gebieden leefden voornamelijk van de jacht en visvangst. Bewoningsplaatsen werden slechts voor korte tijd gebruikt, aangezien de bewoners dikwijls na verloop van tijd door de zee verdreven werden (Berendsen, 2000).

In de Bronstijd was het onderzoeksgebied² ongeschikt voor bewoning. Waarschijnlijk was het kweldergebied te nat of staken de geulbeddingen onvoldoende hoog boven het landschap uit. In deze tijd bleef de invloed van de zee een belangrijke rol spelen. Pas in de IJzertijd was bewoning in het gebied weer mogelijk. In de vierde eeuw v. Chr. kwamen de eerste pioniers zich vestigen op het veen.

¹ Ten behoeve van de dateringen is gebruik gemaakt van Lanting en Van der Plicht, 1996, 2000 en 2002.

² Zie bijlage 5 voor de begrenzing van het onderzochte gebied

In de Romeinse periode is het gehele gebied achter de Noord-Hollandse kust, en dus ook het plangebied, overdekt door een laag veen van wisselende dikte (hoogveen, veenkussens). Bewoning vond in deze tijd plaats op goed ontwaterde delen.

In het westelijk kustgebied nam de hoeveelheid overstromingen in de Vroege Middeleeuwen toe. Hierdoor werd het gebied in toenemende mate onbewoonbaar en was er geen sprake van de bevolkingsgroei zoals die in de andere delen van het land plaatsvond. De voor bewoning geschikte delen werden langzaam maar verzwoegen door de zee. Daarvoor in de plaats kwamen zandige en kleiige afzettingen die op den duur boven zee-niveau kwamen te liggen. De mens nam deze gebieden rond 1000 na Chr. op grote schaal in gebruik. In eerste instantie verbleven ze er alleen gedurende de zomer, op termijn vestigden ze zich er permanent.

Door de aanleg van dijken werd de zee geweerd en kon het waterpeil binnen een polder gestuurd worden. De bebouwing concentreerde zich langs de hoofdwegen, waarvandaan het achterliggende land in smalle stroken werd ontgonnen. Om de drassige terreinen te ontwateren waren er veel sloten nodig.

Het dorp Wieringerwaard ontstond in de 17e eeuw als een wegdorp langs de hoofdweg van de polder. De boeren die zich hier destijds vestigden, zetten hun boerderijen naast elkaar om van daaruit het achterliggende land te bewerken.

Bij bestudering van historische kaarten bleek dat in het plangebied in de 19^e eeuw geen bebouwing aanwezig was. De molendatabase vermeldt evenmin molenplaatsen in het plangebied.

In de 20e eeuw is een blokvormige woonwijk aangebouwd (Provincie Noord-Holland, internet).

6 Archeologische verwachting

Uit de bureaustudie blijkt, dat het plangebied zich bevindt in het zeekleigebied. Volgens de bodemkaart komen er poldervaaggronden voor. Onder deze kleilaag bevindt zich plaatselijk een laagje veen. In de nabije en verre omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen bekend. Ook in het plangebied is de mogelijkheid dat er archeologische resten voorkomen niet geheel uit te sluiten.

Het plangebied, ligt zoals het rapport zegt, op een vlakte van getijafzettingen, er zijn volgens de AHN en de geomorfologische kaart en de ook de IKAW geen redenen om aan te nemen dat hier kreekruggen van een geulensysteem in de ondergrond liggen (ook niet in of onder het veen). Dus is er redelijkerwijs geen prehistorie te verwachten. Aangezien er in de Nieuwe Tijd ook geen aanwijsbare resten te verwachten zijn is de archeologische verwachting voor het hele plangebied voor alle perioden laag.

Uit de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden blijkt dat het plangebied een lage archeologische indicatieve waarde heeft.

De laagte in het noorden van het plangebied is ontstaan door afgraving. Deze bodemversturende activiteiten hebben tot gevolg dat mogelijk aanwezige archeologische resten zijn verstoord of vernietigd. Ook bij de aanleg van de tennisbanen en in het volkstuintencomplex is de bodem mogelijk verstoord.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

Ten behoeve van het bureauonderzoek zijn diverse bronnen onderzocht. Deze gegevens zijn gebruikt om de archeologische verwachting van het plangebied te bepalen. Het plangebied heeft een lage archeologische verwachting voor alle perioden.

Op basis van de bodemkundige en archeologische gegevens is het onwaarschijnlijk dat in het plangebied archeologische resten kunnen worden aangetroffen.

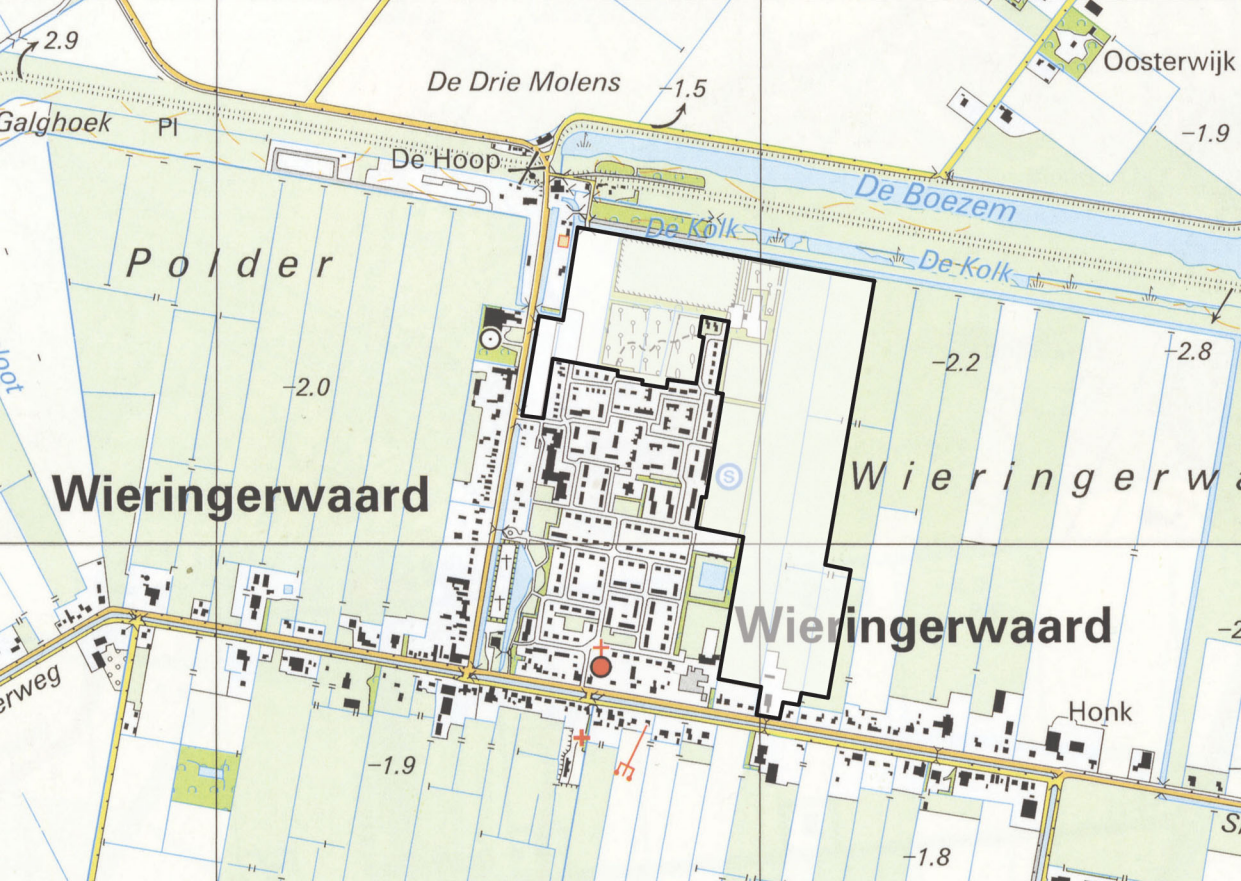
7.2 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt aanbevolen om het plangebied, vrij te geven.

Indien er archeologische monumenten worden aangetroffen waarvan vinder redelijkerwijs kan aannemen dat het een monument, bijvoorbeeld archeologische vondsten of sporen, betreft, enz. dan dient met de Burgemeester (het bevoegd gezag) contact opgenomen te worden.

Bijlage 1

Locatie plangebied

2.9

De Drie Molens

-1.5

Oosterwijk

Galghoek Pl

-1.9

De Hoop

De Boezem

Polder

De Kolk

De Kolk

-2.0

-2.2

-2.8

Wieringerwaard

Wieringerwaard

Wieringerwaard

erweg

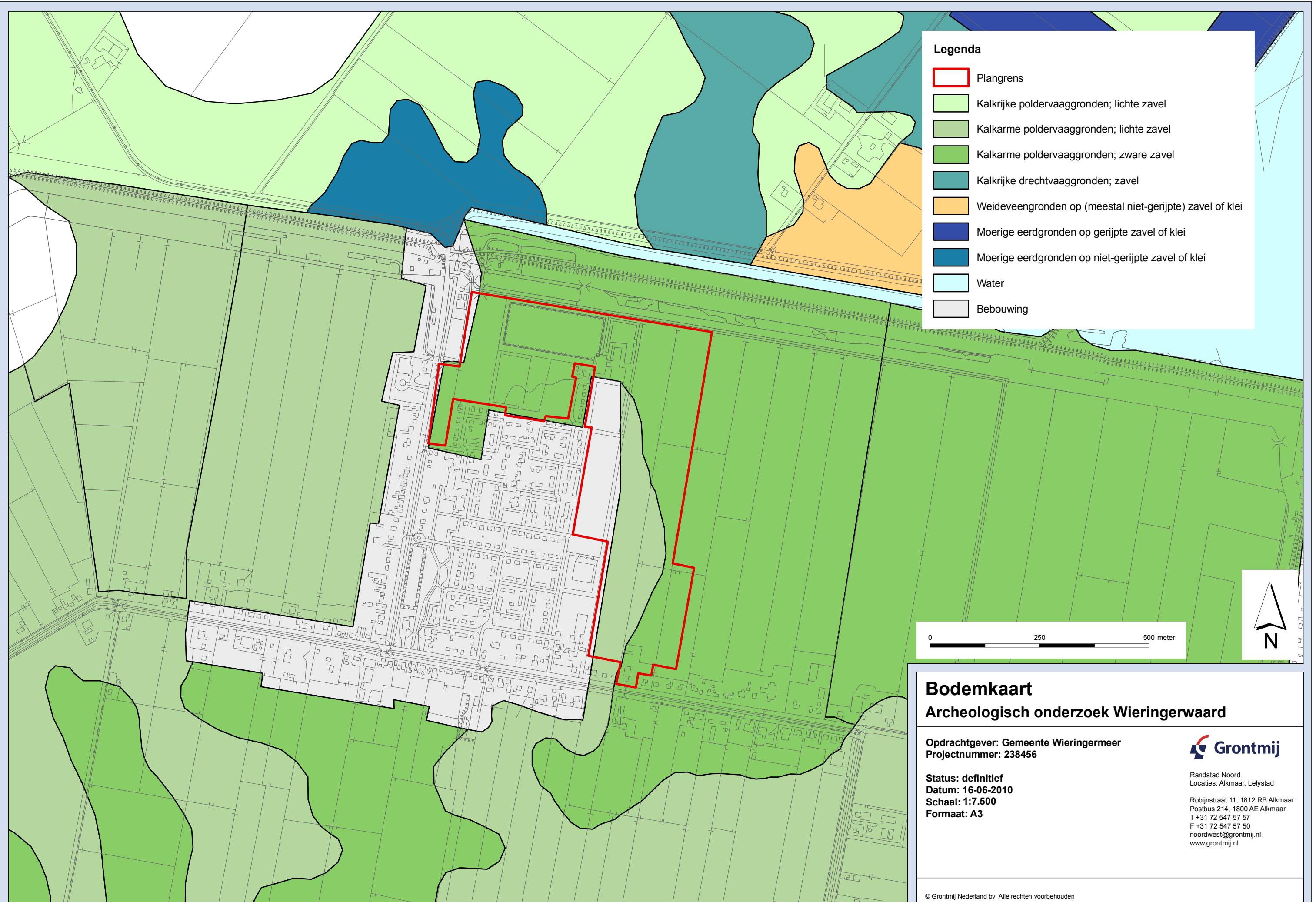
Honk

-1.9

-1.8

Bijlage 2

Bodemkaart

Legenda

- Plangrens
- Kalkrijke poldervaaggronden; lichte zavel
- Kalkarme poldervaaggronden; lichte zavel
- Kalkarme poldervaaggronden; zware zavel
- Kalkrijke drechtvaaggronden; zavel
- Weideveengronden op (meestal niet-gerijpte) zavel of klei
- Moerige eerdgronden op gerijpte zavel of klei
- Moerige eerdgronden op niet-gerijpte zavel of klei
- Water
- Bebouwing

Bodemkaart
Archeologisch onderzoek Wieringerwaard

Opdrachtgever: Gemeente Wieringermeer
 Projectnummer: 238456

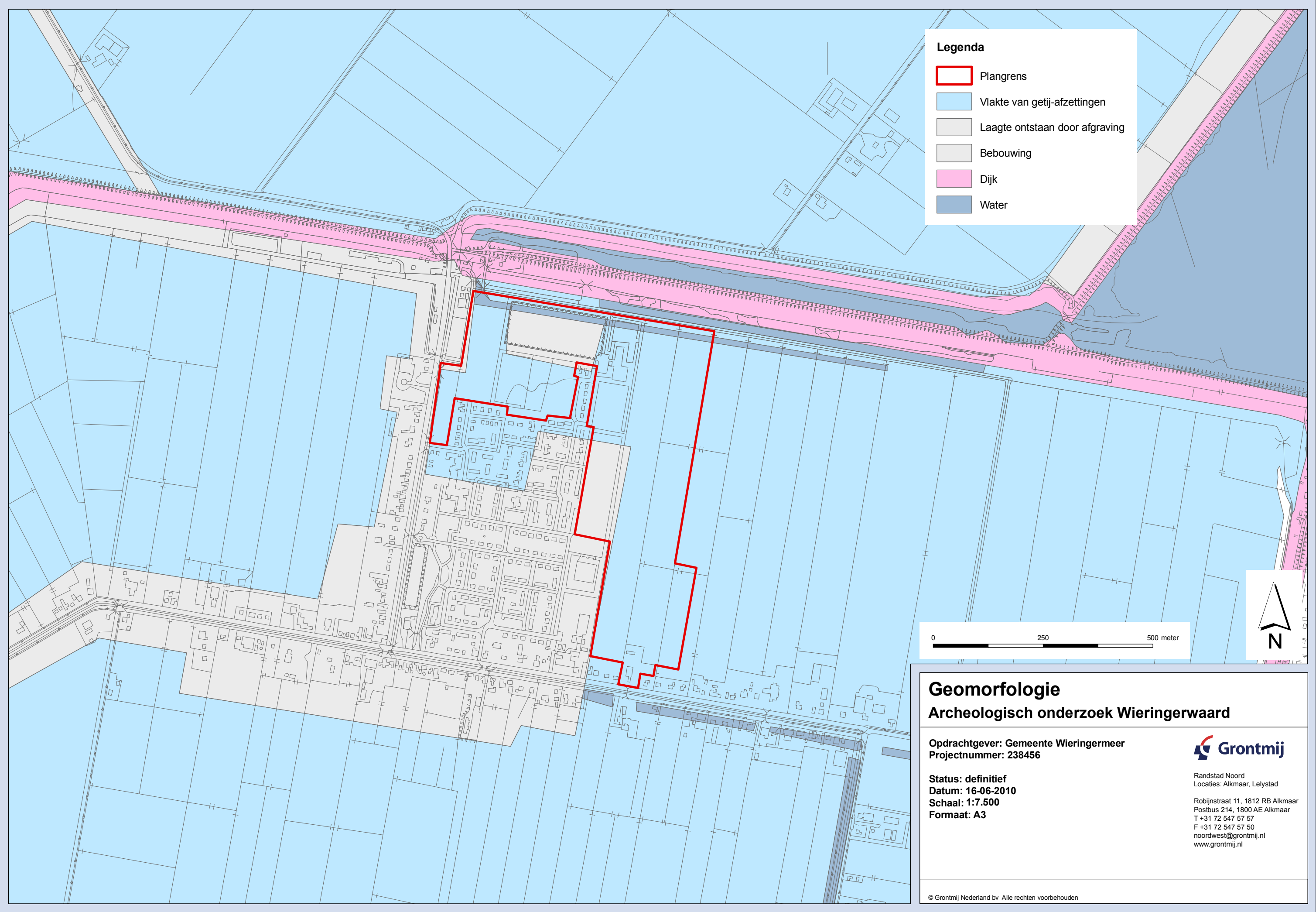

Status: definitief
 Datum: 16-06-2010
 Schaal: 1:7.500
 Formaat: A3

Randstad Noord
 Locaties: Alkmaar, Lelystad
 Robijnstraat 11, 1812 RB Alkmaar
 Postbus 214, 1800 AE Alkmaar
 T +31 72 547 57 57
 F +31 72 547 57 50
 noordwest@grontmij.nl
 www.grontmij.nl

Bijlage 3

Geomorfologische kaart

Legenda

- Plangrens
- Vlakte van getij-afzettingen
- Laagte ontstaan door afgraving
- Bebouwing
- Dijk
- Water

Geomorfologie

Archeologisch onderzoek Wieringerwaard

Opdrachtgever: Gemeente Wieringermeer
Projectnummer: 238456

Status: definitief
Datum: 16-06-2010
Schaal: 1:7.500
Formaat: A3

Randstad Noord
Locaties: Alkmaar, Lelystad
Robijnstraat 11, 1812 RB Alkmaar
Postbus 214, 1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
noordwest@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Bijlage 4

Archeologische monumenten in de omgeving van het plangebied

Bijlage 4

Archeologische monumenten in de omgeving van het plangebied

In deze bijlage wordt een korte beschrijving gegeven van de archeologische monumenten die in de omgeving van het plangebied voorkomen.

Historische kern van Wieringerwaard (mon.nr. 14948)

De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan historische informatie over ouderdom en ruimtelijke ontwikkeling van de kern. Het betreft een terrein van hoge archeologische waarde.

De drie molens (mon.nr. 1768)

Op dit enigszins reliëfrijk perceel bevindt zich een lage, ovaalvormige hoogte met een omvang van 30-40 bij 40-50 m. Het gaat hier om een terpachtige verhoging, waarop bewoning in resp. Late IJzertijd/Vroeg Romeinse tijd en Late Middeleeuwen heeft plaatsgevonden. Alhoewel de top ten gevolge van ploegen iets is aangetast, mag worden aangenomen dat deze woonplaats allerlei goed geconserveerde overblijfselen bevat, onder meer in de vorm van grondsporen, afgedankt huisraad en andere voorwerpen. Omdat deze een belangrijke bijdrage leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied, dient dit terrein behouden te blijven. Het betreft een terrein van zeer hoge archeologische waarde.

Oosterwijk (mon.nr. 1799)

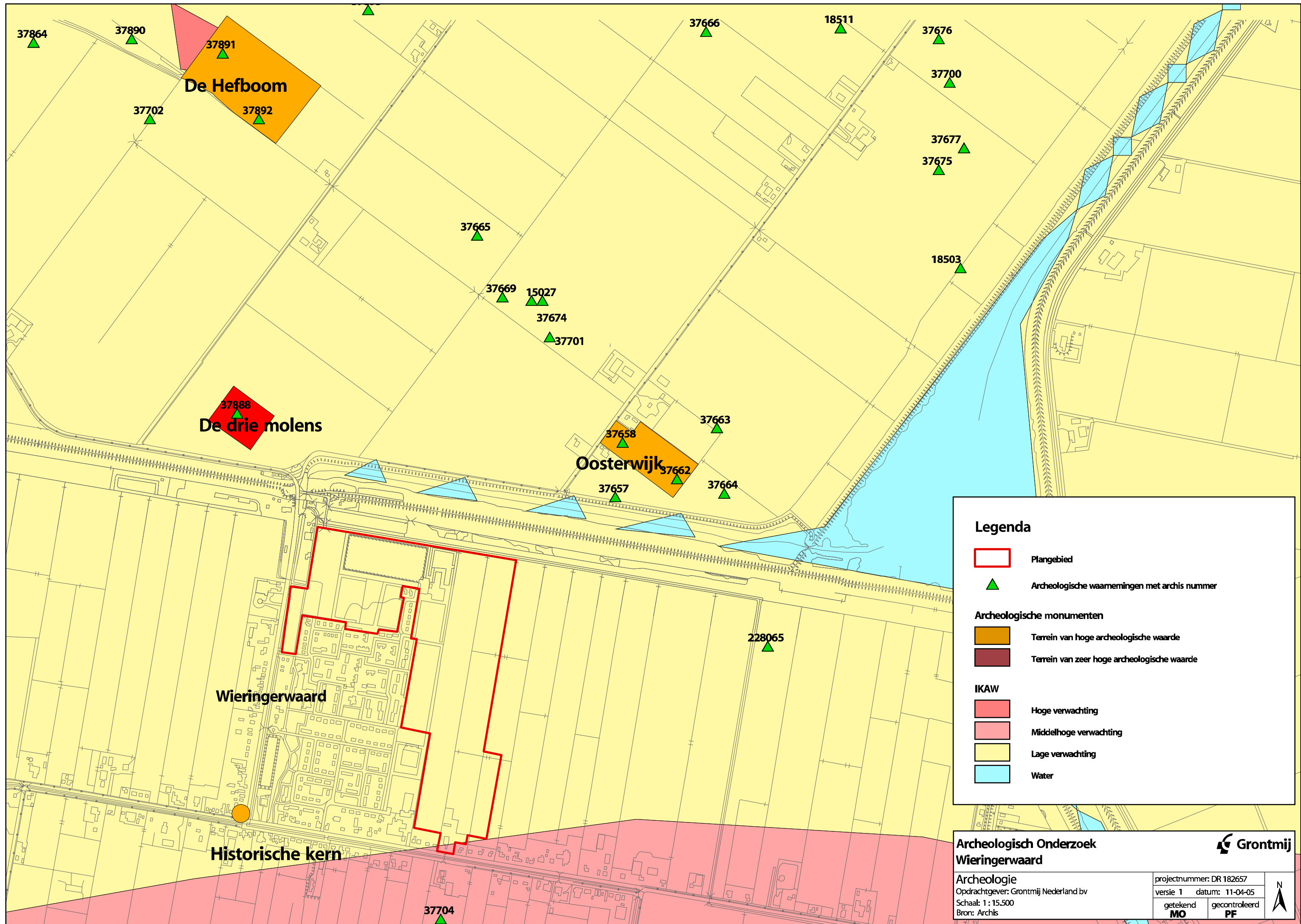
Op dit terrein zijn schervenconcentraties gevonden. In de ondergrond zijn sporen van bewoning uit met name de Late IJzertijd/Romeinse Tijd te vinden in een cultuurlaag die op het veen is gelegen op een diepte van ca. 65 cm beneden maaiveld. Aangezien de overblijfselen een bijdrage leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied, wordt in principe behoud van dit terrein nagestreefd. Het betreft een terrein van hoge archeologische waarde.

De hefboom (mon.nr. 1767)

Op een diepte variërend van 40 cm, direct onder de bouwvoor en plaatselijk aangeploegd, tot meer dan een meter onder het maaiveld strekt zich hier een kerkhof uit. De omvang doet vermoeden dat hier in de Middeleeuwen de mensen uit de verre omtrek werden begraven. Naar mag worden aangenomen hoort bij deze begraafplaats een (houten?) kerk. Deze is nog niet gelokaliseerd, maar zal eveneens binnen het aangeduide gebied liggen. Wel zijn op hetzelfde perceel sporen van bewoning, vermoedelijk in de vorm van op veenterpjes gelegen huisplaatsen, vastgesteld. Aangezien de (gedeeltelijk aangetaste) overblijfselen een bijdrage leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied, wordt in principe behoud van dit terrein nagestreefd. Het betreft een terrein van hoge archeologische waarde.

Bijlage 5

Archeologische kaart

Legenda

- Plangebied
- ▲ Archeologische waarnemingen met archis nummer

Archeologische monumenten

- Terrein van hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde

IKAW

- Hoge verwachting
- Middelhoge verwachting
- Lage verwachting
- Water

Archeologisch Onderzoek Wieringerwaard

Archeologie
 Opdrachtgever: Grontmij Nederland bv
 Schaal: 1 : 15.500
 Bron: Archis

projectnummer: DR 182657		N
versie 1	datum: 11-04-05	
getekend MO	gecontroleerd PF	

Bijlage 6

Literatuur en bronnen

Bijlage 6

Literatuur en bronnen

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2000. Fysische geografie van Nederland. Landschap in delen. Van Gorcum, Assen.

Bronnen

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) – maart 2009

www.ahn.nl

Archeologisch Informatiesysteem (Archis2). Rijksdienst voor Het Cultureel Erfgoed (RCE), Amersfoort.

Rosing, H., 1995. Bodemkaart van Nederland schaal 1 : 50 000; Toelichting bij de kaartbladen 9W, 14W, 14O, 15W en 19W. DLO-Staring Centrum, Wageningen

Cultuur Historische Waardenkaart van de provincie Noord-Holland

Geo.noord-holland.nl/chw

Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50 000 kaartblad 14 Oost en 14 West Medemblik , Stichting voor Bodemkartering, Wageningen en de Rijks Geologische Dienst, Haarlem, 1979

Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH)

kich.nl

Nationale Onderzoeksagenda archeologie

www.noaa.nl - mei 2008.

molendatabase.nl

watwaswaar.nl

Wolters-Noordhoff Atlasproducties. 1990. Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50.000. 1 West-Nederland 1838-1857. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.